

Політика використання штучного інтелекту на сайті «Рубрика» та в соцмережах видання

Метою Політики використання штучного інтелекту на сайті «Рубрика» та в соцмережах видання є забезпечення відповідального, етичного, безпечного та прозорого використання технологій штучного інтелекту в роботі редакції.

«Рубрика» — медіа корисних рішень. Ми використовуємо журналістику рішень, щоб не лише розповісти про проблеми, а й показувати практики, підходи та досвід, які допомагають їх вирішувати. Тому для нас важливо, щоб будь-які технологічні інструменти, зокрема ШІ, посилювали якість журналістики, а не підміняли її.

Редакція «Рубрики» може застосовувати ШІ для допоміжних редакційних, аналітичних, технічних та організаційних завдань: розшифрування аудіо й відео, створення субтитрів, перекладу текстів, структурування інформації, підготовки чернеток, аналізу відкритих даних, адаптації матеріалів для різних платформ, підготовки ідей для візуалізацій або покращення доступності контенту.

Після застосування штучного інтелекту результат його роботи перевіряє та доопрацьовує людина. ШІ не ухвалює редакційних рішень, не визначає позицію видання, не замінює журналістську перевірку фактів і не є джерелом достовірної інформації.

Ми поважаємо людську працю, експертність, авторське бачення та редакційну відповідальність. Для «Рубрики» ШІ — це інструмент, який може допомагати, але завжди потребує людського контролю.

1. Принципи застосування штучного інтелекту в медіа «Рубрика»

1.1. Відповідальність

«Рубрика» застосовує штучний інтелект свідомо та виважено. Ми усвідомлюємо ризики генеративного ШІ, зокрема можливість помилок, вигаданих фактів, викривлення контексту, упереджених формулювань або створення оманливого контенту.

Редакція несе відповідальність за всі матеріали та процеси, у підготовці та реалізації яких використовувався ШІ. Якщо застосування ШІ негативно впливає на точність, якість, етичність або зрозумілість матеріалу, ми відмовляємося від використання такого результату.

ШІ не може бути автором або співавтором матеріалів «Рубрики».

1.2. Доцільність

ШІ застосовується лише тоді, коли його використання справді допомагає покращити швидкість, якість або ефективність редакційних і технічних процесів.

Ми не використовуємо ШІ там, де людська експертність, журналістське мислення, емпатія, спостереження, робота з джерелами або авторський підхід є визначальними.

ШІ може пришвидшити розшифрування інтерв'ю, допомогти зі структуруванням інформації або підготовкою чернетки, але не може замінити редакторське рішення, фактчекінг, інтерв'ювання, роботу з героями матеріалів чи аналіз суспільного контексту.

1.3. Достовірність і людський контроль

ШІ не є джерелом факту. Усі факти, цифри, цитати, імена, посади, дати, посилання, правові норми та висновки, отримані або запропоновані ШІ, перевіряються редакцією.

Ми не публікуємо матеріали, які повністю згенеровані ШІ без редакційного контролю. Будь-який текст, зображення, відео, аудіо, переклад або аналітичний висновок, створені чи суттєво опрацьовані за допомогою ШІ, проходять людську перевірку.

Остаточне рішення про публікацію завжди ухвалює редакція.

1.4. Прозорість

«Рубрика» інформує аудиторію про суттєве використання ШІ, якщо він створив або істотно змінив контент, який бачить читач: зображення, відео, аудіо, візуалізацію, реконструкцію, переклад, аналітичні висновки або значну частину тексту.

Контент, створений або істотно змінений за допомогою ШІ, мають мати відповідне маркування, наприклад:

У підготовці цього матеріалу редакція використала інструменти ШІ для аналізу відкритих даних. Усі висновки перевірені редакцією.

Переклад матеріалу здійснено за допомогою інструментів ШІ та відредаговано редакцією.

Якщо ШІ використовувався лише як технічний інструмент — наприклад, для перевірки правопису, форматування, розшифрування аудіо чи структурування нотаток із подальшою перевіркою, — публічне маркування може не застосовуватися.

1.5. Конфіденційність і захист даних

Редакція «Рубрики» не завантажує у відкриті або неперевірені ШІ-сервіси персональні, чутливі, конфіденційні, внутрішні або безпекові дані без належної правової підстави, редакційної потреби та оцінки ризику.

Ми не передаємо ШІ-сервісам будь-які особисті контакти, документи з персональними даними, фото дітей, фото постраждалих, дані про місце перебування людей, внутрішні редакційні документи або іншу інформацію, розкриття якої може зашкодити людині, джерелу чи редакції.

Ми дотримуємося принципу мінімізації даних: у ШІ-систему не вводиться більше інформації, ніж потрібно для виконання конкретного завдання.

1.6. Повага до людини та недискримінація

«Рубрика» не використовує ШІ для створення або посилення дискримінаційного, стигматизувального, маніпулятивного чи такого, що знецінює людський досвід, контенту.

У матеріалах про дітей, постраждалих від війни чи насильства, ВПО, ветеранів, людей з інвалідністю, родини загиблих та інші вразливі групи редакція застосовує посилений стандарт обережності.

Редакція враховує ризики технологічно опосередкованого гендерно зумовленого насильства (Technology-Facilitated Gender-Based Violence, TFGBV), зокрема створення дипфейків, сексуалізованих зображень без згоди, доксингу, онлайн-переслідування та інших форм цифрового насильства. Ми не використовуємо ШІ для створення чи поширення такого контенту та прагнемо мінімізувати ризики його використання у своїй діяльності.

Ми не використовуємо ШІ для драматизації травматичних історій, посилення емоційного тиску, створення фотореалістичних зображень травматичних ситуацій або припущень про психологічний стан людини.

1.7. Людина має вищу цінність за ШІ-рішення

Ми створюємо контент, спираючись на людську експертність, досвід, журналістську роботу, етичну оцінку та взаємодію з людьми.

ШІ може допомагати в рутинних процесах, але не може замінити розмову з героєм, консультацію з експертом, редакційну дискусію, людську емпатію та відповідальність перед аудиторією.

Ключовий принцип «Рубрики»: ***ШІ допомагає. Людина перевіряє. Редакція відповідає.***

1.8. Законність

Редакція використовує ШІ відповідно до законодавства України, норм авторського права, законодавства про захист персональних даних та редакційних стандартів.

2. Застосування штучного інтелекту в роботі «Рубрики»

«Рубрика» може застосовувати ШІ в кількох напрямках для автоматизації процесів, покращення доступності контенту та підтримки редакційної роботи.

2.1. Транскрибування аудіо та відео

ШІ може використовуватися для автоматичного перетворення аудіо- та відеофайлів на текст. Це допомагає пришвидшити роботу з інтерв'ю, подкастами, публічними виступами, відеозаписами та іншими матеріалами.

Транскрипції, створені за допомогою ШІ, обов'язково перевіряються людиною перед використанням у матеріалах.

2.2. Субтитрування відеоматеріалів

ШІ може застосовуватися для автоматичної генерації субтитрів до відео. Такі субтитри редагуються командою для забезпечення точності, коректності термінології та збереження змісту оригіналу.

2.3. Переклад текстів

ШІ може використовуватися для перекладу матеріалів іншими мовами або для первинного перекладу джерел. Усі переклади перевіряються та редагуються людиною.

Редакція не публікує ШІ-переклади без редакторської перевірки.

2.4. Структурування та редагування текстів

ШІ може допомагати структурувати нотатки, скорочувати чернетки, пропонувати варіанти заголовків, підзаголовків, лідів, пояснювальних блоків або адаптацій для соцмереж.

Фінальні формулювання, заголовки, акценти та висновки визначає редакція.

2.5. Аналіз відкритих даних і документів

ШІ може використовуватися для попереднього аналізу великих масивів відкритої інформації, структурування документів, пошуку закономірностей або підготовки запитань до експертів.

Усі висновки, сформовані за допомогою ШІ, мають бути перевірені редакцією за першоджерелами або іншими надійними джерелами.

2.6. Візуалізації та ілюстрації

ШІ може використовуватися для створення умовних ілюстрацій, ідей для інфографіки або пояснювальних візуалізацій. Ці матеріали використовуються як “чернетка” для подальшої роботи дизайнерів видання.

«Рубрика» не створює ШІ-зображення, відео або голоси, які можуть бути сприйняті як реальні документальні матеріали, якщо вони не мають чіткого маркування.

Ми не генеруємо реалістичні «новинні» фото та відео подій, яких не було, не імітуємо голоси реальних людей без їхньої згоди та не створюємо синтетичні образи постраждалих, дітей, військовополонених, поранених або загинувших.

2.7. Покращення роботи сайту та платформ

ШІ в перспективі може використовуватися для покращення пошуку на сайті, рекомендації схожих матеріалів, автоматичного тегування, аналізу знеособлених користувацьких запитів або роботи чат-ботів.

Якщо користувач взаємодіє з ШІ-інструментом напряду, наприклад із чат-ботом, він має бути поінформований, що взаємодіє із системою ШІ.

3. Чого «Рубрика» не робить за допомогою ШІ

Редакція не використовує ШІ для:

- маніпуляції поведінкою аудиторії;
- створення оманливих або клікбейтних заголовків;
- експлуатації травматичного досвіду чи вразливості людей;
- вигадкування цитат, коментарів або позицій реальних осіб;
- генерування фейкових відгуків, коментарів чи реакцій аудиторії;
- автоматичної категоризації людей як «небезпечних», «підозрілих», «корупційних», «проросійських» або «ризикових»;
- розпізнавання емоцій, політичних поглядів, етнічності, релігії чи інших чутливих характеристик за фото, відео, голосом або поведінкою;
- створення баз облич або нецільового збору фото людей;
- створення синтетичного контенту без згоди, чіткої редакційної підстави та маркування;

Також не допускається використання інструментів, що походять або пов'язані із державою-агресором.

4. Оновлення Політики

Ця Політика може оновлюватися та доповнюватися відповідно до змін у технологіях, законодавстві, редакційних стандартах і підходах «Рубрики» до використання штучного інтелекту.

Редакція переглядає свої правила використання ШІ у разі появи нових інструментів, запуску нових форматів, зміни законодавчих вимог або виникнення етичних, фактичних чи безпекових ризиків.

Усі працівники, автори, підрядники й партнери, які створюють або обробляють контент для «Рубрики», мають дотримуватися принципів відповідального, безпечного й етичного використання ШІ.

Відповідальний за дотримання та оновлення ШІ-політики Сідєлєв Даніл, Технічний Директор, СТО. У разі виявлення порушень просимо повідомити нам про це на пошту cto@rubryka.com